

Vlaanderen
is lokaal bestuur

FINANCIËLE ANALYSE JAARREKENINGEN GEMEENTEN 2025

AGENTSCHAP
BINNENLANDS
BESTUUR

vlaanderen.be/lokaal-bestuur

Depotnummer: depot D/2026/3241/336

Verantwoordelijke uitgever:
Sami Souguir, wnd. administrateur-generaal

Inhoud

INLEIDING	4
1. DE ALGEMENE RESULTATEN VAN DE GEMEENTEN	5
1.1. De autofinancieringsmarge.....	5
1.2. Het gecumuleerd budgettair resultaat	6
1.3. Het saldo van de exploitatie en de investeringen.....	7
1.4. De financiële schulden	8
2. DE EXPLOITATIE.....	10
2.1. De exploitatie-uitgaven.....	10
2.2. De exploitatieontvangsten.....	13
3. DE INVESTERINGEN	16
3.1. De investeringsuitgaven.....	16
3.2. De investeringsontvangsten.....	17
4. DE FINANCIERING.....	18
4.1. De financieringsontvangsten.....	18
4.2. De financieringsuitgaven.....	19
5. BESLUIT.....	20
BIJLAGE 1: FINANCIËLE INDICATOREN PER GEMEENTE.....	21
BIJLAGE 2: METHODOLOGIE.....	23

INLEIDING

Hoe evolueren de financiën van de Vlaamse gemeenten? Wat zijn de voornaamste trends die de gemeentefinanciën kenmerken? Het Agentschap Binnenlands Bestuur (ABB) analyseerde de gemeentelijke jaarrekeningen over het boekjaar 2025. Deze nota beschrijft de geboekte financiële resultaten. Ze behandelt achtereenvolgens:

- de algemene budgettaire resultaten en de financiële schulden (hoofdstuk 1);
- de belangrijkste onderdelen van de exploitatieontvangsten en -uitgaven (hoofdstuk 2);
- de uitgaven en ontvangsten voor de investeringen (hoofdstuk 3);
- de uitgaven en ontvangsten uit de transacties voor de financiering (hoofdstuk 4).

De analyse heeft betrekking op de cijfers van de 285 Vlaamse gemeenten en hun OCMW en die van de 10 districten van de stad Antwerpen¹. De globale cijfers voor alle gemeenten samen vlakken nogal wat verschillen tussen individuele gemeenten uit. Om meer inzicht te geven in de toestand per gemeente geeft de eerste bijlage een overzicht van een aantal bijkomende financiële indicatoren per gemeente.

Een vergelijking van de cijfers voor 2025 met die voor voorgaande jaren in louter nominale termen kan een vertekend beeld geven. Wanneer we de procentuele evolutie van de cijfers weergeven, werken we regelmatig met reële cijfers om het effect van de inflatie uit te zuiveren. Voor de omrekening van de nominale bedragen naar reële bedragen gebruiken we de consumptieprijsindex met 2014 als basisjaar. Zo kunnen we financiële evoluties doorheen de tijd beter vergelijken, zonder dat prijsstijgingen worden verward met een reële toename of afname. De tweede bijlage bevat meer informatie over deze aanpak en de gehanteerde methodologie in het algemeen.

Wie de cijfers per gemeente wil opzoeken of verder aan de slag wil met de financiële gegevens van de lokale besturen die de beleids- en beheerscyclus voor de lokale en provinciale besturen (BBC) toepassen kan de data van de jaarrekeningen en de meerjarenplannen raadplegen in de tools die ABB publiek ter beschikking stelt op de website lokaal-bestuur.vlaanderen.be².

¹ De cijfers van de autonome gemeentebedrijven, de welzijnsverenigingen en de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden zijn niet meegeteld.

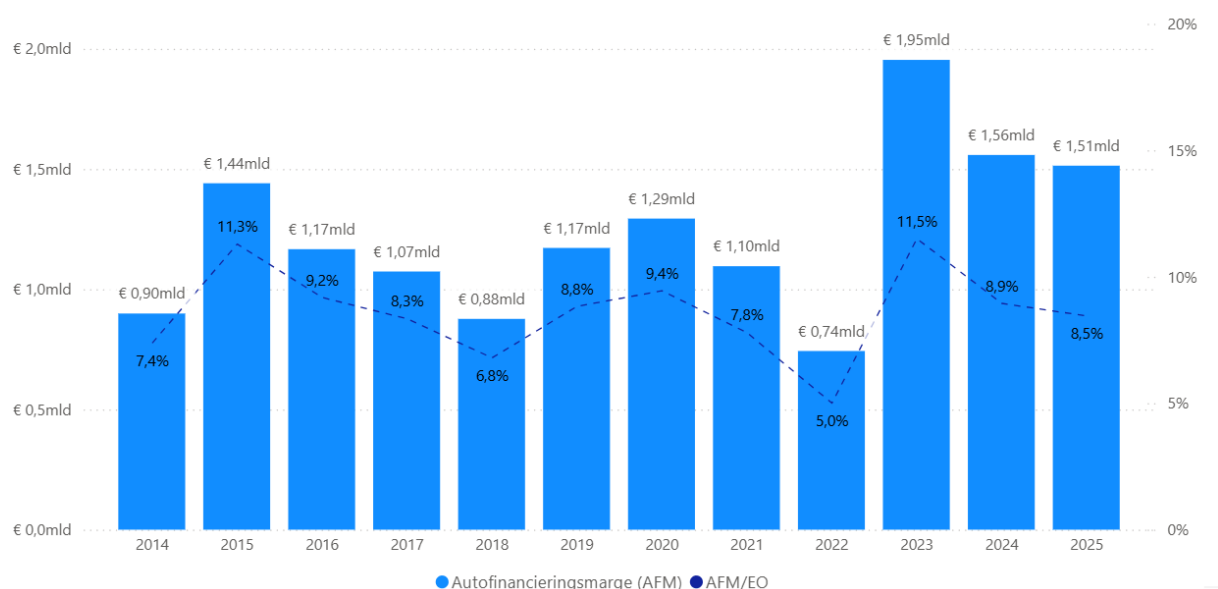
² [Financieel beleid en beheer \(BBC\) – financiële tools en data.](#)

1. DE ALGEMENE RESULTATEN VAN DE GEMEENTEN

1.1. De autofinancieringsmarge

De gemeenten sluiten hun jaarrekeningen over het boekjaar 2025 af met een autofinancieringsmarge (AFM) van 1,5 miljard euro. De AFM voor 2025 is 281,6 miljoen euro beter dan de gemiddelde AFM van 1,2 miljard euro voor de periode van 2014 tot 2024 en het derde beste resultaat sinds de invoering van BBC in 2014. Daarmee blijft deze indicator in 2025 op een hoog niveau, al ligt het resultaat 44,5 miljoen euro, of reëel 5,2% lager dan in 2024³.

De gemiddelde AFM per inwoner voor 2025 bedraagt 220,5 euro. De verhouding tussen de AFM en de exploitatieontvangsten klokt af op 8,45%. Ook die relatieve cijfers vallen iets lager uit dan die voor 2024, maar zijn financieel sterke resultaten die wijzen op duurzame lokale financiën.

Figuur 1: de evolutie van de AFM en de verhouding tussen de AFM en de exploitatieontvangsten

De AFM is een belangrijke indicator voor de gezondheid van de financiën van een gemeente. In tegenstelling tot bij het meerjarenplan, is de AFM in de jaarrekening geen norm. Er is geen sanctie als de AFM in de jaarrekening negatief is⁴.

Een positieve AFM betekent dat de exploitatieontvangsten volstaan om jaarlijks de exploitatie-uitgaven en de netto periodieke aflossingen van de financiële schulden te betalen. Het is de marge waarover een gemeente beschikt voor de financiering van nieuwe investeringen of andere beleidsinitiatieven.

³ De gemeenten ontvingen in 2023 éénmalig 14 maanden (in plaats van 12 maanden) aan APB-ontvangsten door een wijziging in de federale boekhoudregelgeving. Die wijziging leverde in 2023 éénmalig een belangrijke extra APB-ontvangst op die in de latere jaren niet structureel doorwerkt. In 2024 ontvingen de gemeenten een uitzonderlijk dividend door een kapitaalsoperatie van de distributienetbeheerders in de energiesector. Meer informatie daarover is beschikbaar in de analisenota over de jaarrekeningen 2024.

⁴ In het meerjarenplan en elke aanpassing ervan moet de AFM voor het laatste jaar van de planperiode positief zijn. Anders vernietigt de toezichthoudende overheid het meerjarenplan omdat het financieel niet in evenwicht is.

De solide AFM is vooral het gevolg van de gezonde verhouding tussen de exploitatieontvangsten en de exploitatie-uitgaven. Het verschil tussen beide zorgt in 2025 voor een exploitatiesaldo en een sterk en stabiel financieel draagvlak van 2,1 miljard euro.

De exploitatieontvangsten zijn in 2025 minder snel gestegen dan de exploitatie-uitgaven. De ontvangsten klokken af op 17,9 miljard euro en stijgen nominaal met 494,1 miljoen euro of reëel 0,36% ten opzichte van 2024. De uitgaven nemen in 2025 nominaal toe met 519,5 miljoen euro, of reëel 0,91% tegenover 2024, en lopen op tot 15,8 miljard euro⁵.

De netto periodieke aflossingen van de financiële schulden voor 2025 bedragen 630 miljoen euro. Dat nettobedrag is samengesteld uit 735,9 miljoen euro voor periodieke schuldaflossingen ten laste van de gemeenten en 105,9 miljoen euro voor periodieke terugvorderingen van leningen die de gemeenten hebben toegestaan aan andere organisaties⁶. Daarmee is de aflossingslast die drukt op de AFM in 2025 met 18 miljoen euro toegenomen ten opzichte van 2024.

Uit de resultaten per individuele gemeente blijkt dat 7 gemeenten hun jaarrekening 2025 afsluiten met een negatieve AFM⁷. Voor 2021, 2022, 2023 en 2024 was dat het geval in respectievelijk 9, 30, 1 en 7 gemeenten. Er is geen enkele gemeente waar de AFM in de jaarrekeningen voor de periode 2020-2025 structureel, d.w.z. elk jaar, onder nul gaat.

1.2. Het gecumuleerd budgettair resultaat

Het budgettair resultaat van het boekjaar 2025 bedraagt 14,9 miljoen euro. Dat bedrag vormt het verschil tussen alle geboekte ontvangsten en uitgaven voor 2025. Het is samengesteld uit 3 onderdelen: een overschot van 2,1 miljard euro op de exploitatie, een positief saldo van 298,8 miljoen euro op de financieringstransacties⁸ en een negatief saldo van 2,4 miljard euro op de investeringsverrichtingen.

Boekjaar	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Saldo Exploitatie	1.615.494.199	2.151.417.900	1.840.384.953	1.760.942.745	1.546.971.866	1.797.433.865
Saldo Financiering	-283.270.271	-345.090.251	-514.059.015	-362.721.634	-352.039.761	-80.434.214
Saldo Investerings	-1.910.596.046	-621.697.176	-1.099.520.858	-1.463.972.196	-1.674.167.140	-1.768.592.660
Budgettair resultaat boekjaar	-578.372.119	1.184.630.473	226.805.080	-65.751.086	-479.235.035	-51.593.008
Gecumuleerd budgettair resultaat vorig jaar	3.372.561.505	2.794.189.387	3.978.819.860	4.205.624.940	4.139.873.854	3.660.638.818
Gecumuleerd budgettair resultaat	2.794.189.387	3.978.819.860	4.205.624.940	4.139.873.854	3.660.638.818	3.609.045.810

Boekjaar	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Saldo Exploitatie	1.953.873.917	1.752.635.674	1.393.953.464	2.619.703.161	2.137.584.298	2.112.120.729
Saldo Financiering	-108.079.891	-215.368.575	229.253.642	106.155.454	235.101.181	298.841.247
Saldo Investerings	-1.660.783.769	-1.650.147.882	-1.856.671.027	-2.282.815.152	-2.781.416.256	-2.396.042.382
Budgettair resultaat boekjaar	185.010.257	-112.880.783	-233.463.921	443.043.462	-408.730.777	14.919.594
Gecumuleerd budgettair resultaat vorig jaar	3.609.045.810	3.794.056.067	3.681.175.284	3.447.711.362	3.890.754.824	3.482.024.047
Gecumuleerd budgettair resultaat	3.794.056.067	3.681.175.284	3.447.711.362	3.890.754.824	3.482.024.047	3.496.943.641

Tabel 1: de evolutie van het (gecumuleerd) budgettair resultaat

⁵ Hoofdstuk 2 van deze nota bevat een bespreking van de evolutie per soort exploitatie-uitgave en -ontvangst.

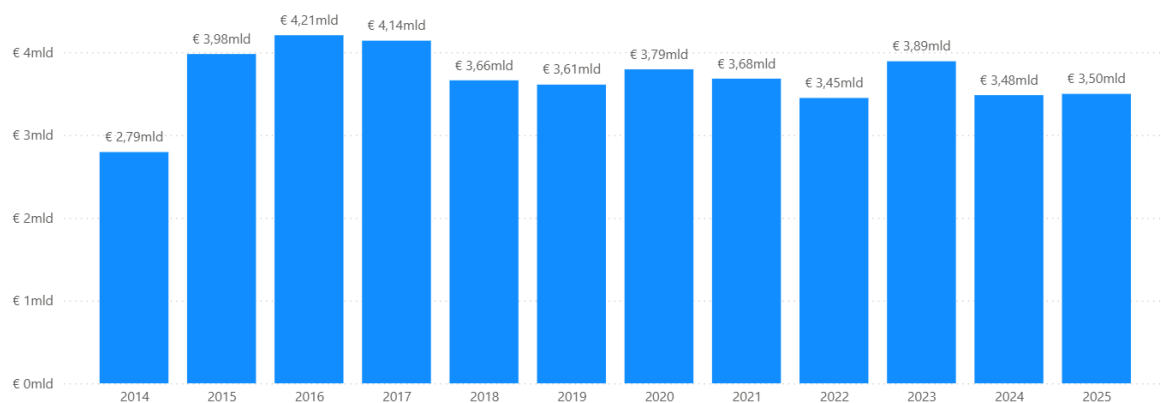
⁶ Hoofdstuk 4 van deze nota bevat meer informatie over de geboekte uitgaven en ontvangsten voor leningen en leasings.

⁷ Het betreft de gemeenten Oostende, Asse, Roeselare, Stabroek, Eeklo, Zoutleeuw en Steenokkerzeel.

⁸ Deze transacties hebben vooral betrekking op uitgaven en ontvangsten wegens het opnemen en aflossen van leningen en leasings.

Het budgettair resultaat voor 2025 is geen abnormaal resultaat voor een jaar dat volgt op een gemeentelijk verkiezingsjaar. In dat jaar investeren de gemeenten doorgaans minder dan in een verkiezingsjaar, maar nog altijd meer dan in de andere jaren van de gemeentelijke bestuursperiode.

Het gecumuleerd budgettair resultaat (GBR) eind 2025 komt uit op iets minder dan 3,5 miljard euro. Dat bedrag omvat naast de som van het budgettair resultaat 2025 ook het overgedragen gecumuleerd budgettair resultaat van het boekjaar 2024, de 'budgettaire reserve' die de gemeenten de voorgaande jaren hebben opgebouwd. Het is de budgettaire buffer waarover de gemeenten beschikken om in de volgende jaren uitgaven voor exploitatie, investeringen of financiering te bekostigen zonder dat ze extra leningen moeten aangaan.

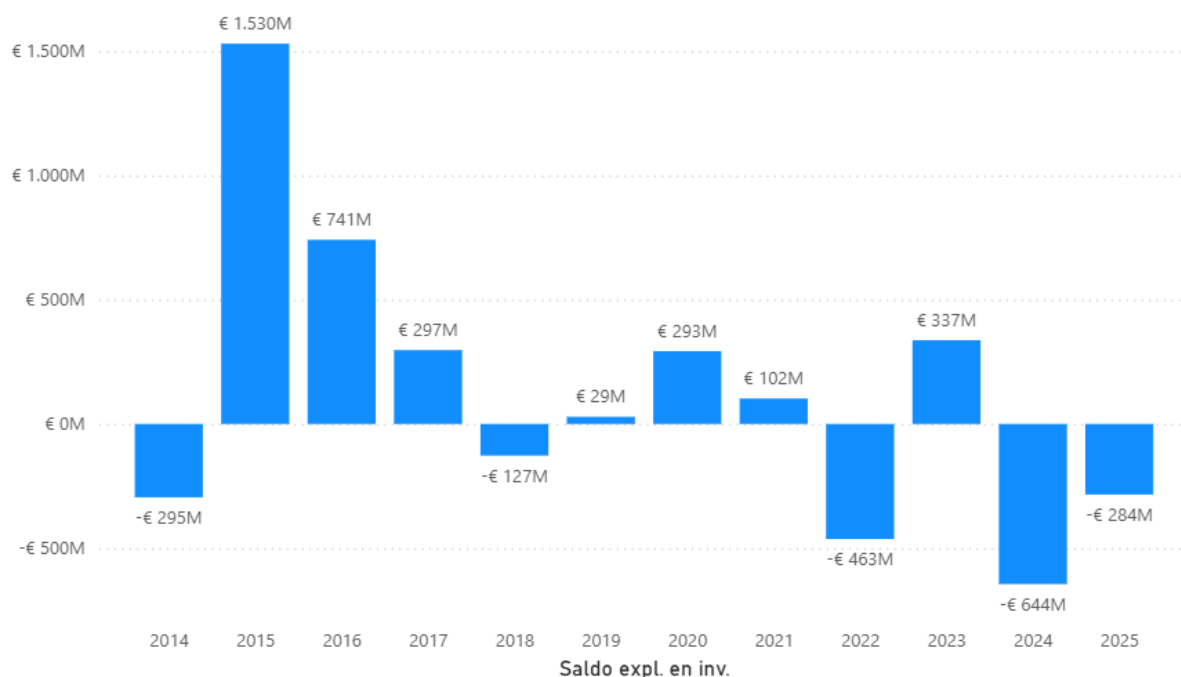

Figuur 2: de evolutie van het gecumuleerd budgettair resultaat

1.3. Het saldo van de exploitatie en de investeringen

De Europese regelgever legt een aantal normen op voor de EU-lidstaten. Een van die normen bepaalt dat het tekort op het ESR-vorderingensaldo (= begrotingstekort) jaarlijks niet hoger mag zijn dan 3% van het bruto binnenlands product (bbp). De lidstaat België bepaalt zelf intern hoe de verschillende overheidsniveaus (federaal, regionaal, lokaal) gezamenlijk die normen halen.

In deze rubriek bekijken we het saldo van de exploitatie- en de investeringsverrichtingen. Dat is een redelijke graadmeter voor het ESR-vorderingensaldo van de Vlaamse gemeenten, dat het Instituut voor de Nationale Rekeningen (INR) uiteindelijk bepaalt.

Figuur 3: de evolutie van het saldo van de exploitatie en de investeringen

Het saldo van de exploitatie- en investeringsverrichtingen voor 2025 bedraagt -284 miljoen euro. Dat saldo blijft negatief, maar verbetert sterk tegenover dat voor 2024. Net zoals in 2024 volstaat het positieve exploitatiesaldo (2,1 miljard euro) in 2025 niet om het negatieve saldo van 2,4 miljard euro bij de investeringsverrichtingen te compenseren. Op dit resultaat speelt vooral de impact van de sterke investeringsinspanningen van de lokale besturen in het jaar van de gemeenteraadsverkiezingen en het jaar dat daarop volgt.

Boekjaar	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Exploitatiesaldo	€ 1.615.494.199	€ 2.151.417.900	€ 1.840.384.953	€ 1.760.942.745	€ 1.546.971.866	€ 1.797.433.865
Investeringsaldo	-€ 1.910.596.046	-€ 621.697.176	-€ 1.099.520.858	-€ 1.463.972.196	-€ 1.674.167.140	-€ 1.768.592.660
Saldo exploitatie en investeringen	-€ 295.101.847	€ 1.529.720.725	€ 740.864.095	€ 296.970.548	-€ 127.195.274	€ 28.841.205

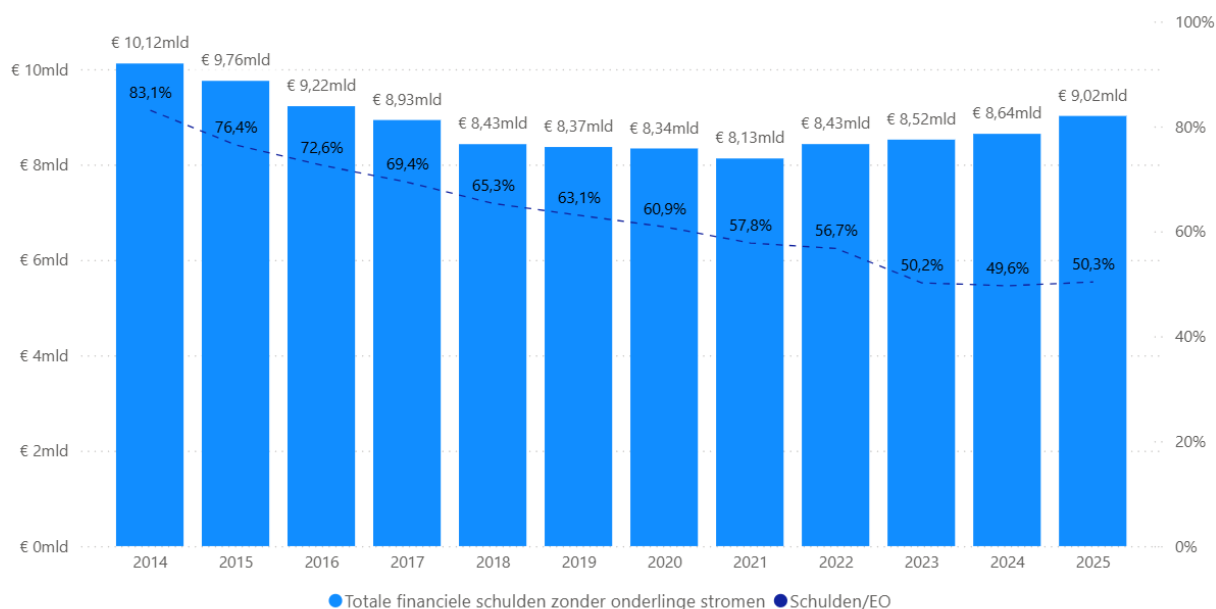
Boekjaar	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Exploitatiesaldo	€ 1.953.873.917	€ 1.752.635.674	€ 1.393.953.464	€ 2.619.703.161	€ 2.137.584.298	€ 2.112.120.729
Investeringsaldo	-€ 1.660.783.769	-€ 1.650.147.882	-€ 1.856.671.027	-€ 2.282.815.152	-€ 2.781.416.256	-€ 2.396.042.382
Saldo exploitatie en investeringen	€ 293.090.148	€ 102.487.792	-€ 462.717.563	€ 336.888.009	-€ 643.831.958	-€ 283.921.653

Tabel 2: de evolutie van het exploitatie- en investeringssaldo

1.4. De financiële schulden

De financiële schulden van de gemeenten zijn in 2025 met 375 miljoen euro of 4,3% toegenomen tot een bedrag van iets meer dan 9 miljard euro. Zo rondt de financiële schuld opnieuw de kaap van 9 miljard euro, nadat ze tussen 2014 en 2021 gedaald was van 10,1 naar 8,1 miljard euro. Van het openstaande bedrag staat in de jaarrekeningen over het boekjaar 2025 iets meer dan 1 miljard euro geboekt als schuld die in 2026 terug te betalen is.

Ondanks de toename van de schuld blijft ze beheersbaar. Dat blijkt allereerst uit de evolutie van de AFM (zie punt 1.1). Ook de verhouding tussen de financiële schulden en de exploitatieontvangsten toont aan dat de globale schuldgraad van de gemeenten niet te hoog ligt. Voor 2025 bedraagt ze 50%. In 2014 lag die verhouding nog op 83%. Hogere exploitatieontvangsten, en zeker een hoger exploitatiesaldo, laten toe om hogere financiële schulden aan te houden zonder dat het problematisch wordt om de aflossing van de schulden en de intresten te betalen.

Figuur 4: de evolutie van de financiële schulden

De analyse volgens het type schuld leert dat 4/5de van de financiële schuld voortkomt uit leningen die de gemeenten aangingen bij kredietinstellingen (80,34%). De overige 20% bestaat uit obligatieleningen (1,54%), schulden uit leasings en soortgelijke langlopende overeenkomsten met periodieke terugbetalingen (13,14%) en leningen bij andere entiteiten (4,98%).

De schulden uit leasings en soortgelijke langlopende overeenkomsten met periodieke terugbetalingen en hun aandeel in de totale financiële schuld vertonen de laatste jaren een stijgende tendens. Bij de start van BBC in 2014 bedroegen ze nog 519 miljoen euro (5,13% van de financiële schuld). Eind 2020 was dat bedrag al gestegen tot 896 miljoen euro (10,75% van de financiële schuld). In de daaropvolgende jaren nam dat bedrag geleidelijk verder toe. Eind 2025 bedraagt de financiële schuld uit leasings en soortgelijke langlopende overeenkomsten met periodieke betalingen 1,18 miljard euro (13,14% van de financiële schuld).

De toename van de schuld uit leasings en soortgelijke overeenkomsten is voornamelijk het gevolg van de regel dat de gemeenten in deze rubriek de periodiek te betalen bedragen voor langlopende overeenkomsten in hun boekhouding als schuld moeten rapporteren. Het betreft overeenkomsten voor investeringen in activa waarvoor de gemeente gedurende een langere termijn periodieke betalingen doet, bijvoorbeeld aan een intergemeentelijk samenwerkingsverband of een private partner bij contracten voor publiek-private samenwerking.

(PPS) of in het kader van DBFM(O)-overeenkomsten⁹. Ook de erfpachtovereenkomsten met periodieke terugbetalingen vallen hieronder.

Uit het overzicht van de financiële schuld per gemeente blijkt dat de omvang van de schuld sterk verschilt tussen de gemeenten onderling. De gemiddelde schuld per inwoner varieert van 4.196 euro tot 6 euro. Het Vlaams gemiddelde komt voor 2025 uit op 1.314 euro per inwoner. Er zijn 91 gemeenten waar de schuld per inwoner hoger ligt dan het Vlaams gemiddelde. De mediaan ligt op 952 euro per inwoner.

Van de 285 gemeenten slagen 168 besturen (59%) erin om de schuld in 2025 terug te dringen ten opzichte van het jaar voordien. Bij de overige 117 gemeenten is de schuld gestegen. Tussen 2020 en 2025 is de schuld in 140 gemeenten toegenomen en in 145 gemeenten gedaald.

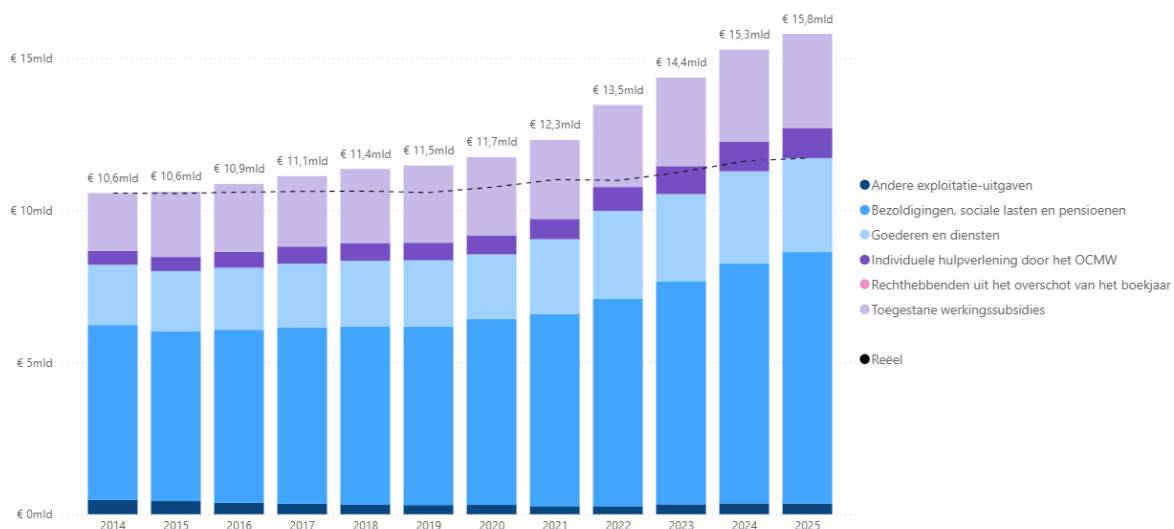
Uit de verhouding tussen de totale financiële schuld en de totale exploitatieontvangsten blijkt dat 236 van de 285 gemeenten eind 2025 een schuldgraad hebben die lager ligt dan 75% van hun exploitatieontvangsten. Aan de andere zijde van het spectrum zijn er 8 gemeenten met een schuldgraad die hoger uitkomt dan 120% van hun exploitatieontvangsten.

2. DE EXPLOITATIE

2.1. De exploitatie-uitgaven

De exploitatie-uitgaven bedragen 79% van de totale uitgaven en vormen daarmee de grootste categorie binnen de uitgaven. De investeringsuitgaven zijn goed voor 16% van de totale uitgaven en de financieringsuitgaven voor 5%. De exploitatie-uitgaven stegen van 15,3 miljard euro in 2024 naar 15,8 miljard euro in 2025. Dat is een toename met 0,9% in reële termen.

Onderstaande grafiek toont de evolutie en opsplitsing volgens het type van de exploitatie-uitgaven gedurende de afgelopen periode.

Figuur 5: de evolutie van de exploitatie-uitgaven naar type

⁹ Bijvoorbeeld voor de investeringen in openbare verlichting (ledverlichting) en sportaccommodatie.

De grootste categorie binnen de exploitatie-uitgaven zijn de uitgaven voor 'bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen'. Ze stegen in nominale termen van 7,9 miljard euro in 2024 tot 8,3 miljard euro in 2025 en vertegenwoordigen daarmee 52,3% van de totale exploitatie-uitgaven in 2025. In reële termen is dat een toename van 2,2% ten opzichte van 2024.

Binnen die categorie stijgen de loonuitgaven voor contractueel personeel in reële termen met 4%. Nominaal nemen de uitgaven toe van 4 miljard euro in 2024 tot 4,3 miljard euro in 2025. De uitgaven voor het statutair personeel kennen een reële daling van 3%. Nominaal bedroegen de uitgaven 2,21 miljard euro in 2024 en 2,19 miljard euro in 2025.

In 2025 stelden de gemeenten en OCMW's in totaal 81.821 voltijdse equivalenten (VTE) tewerk, wat een stijging met 971 VTE betekent ten opzichte van 2024. Nieuwe medewerkers zijn vooral contractuelen, het aantal statutaire medewerkers neemt jaar na jaar af. De onderstaande tabel toont de evolutie¹⁰.

AANTAL VTE	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
contractanten	52.614	53.291	54.163	55.552	55.653	53.358	57.280	58.400	59.972	62.077	64.318
statutairen	30.907	29.687	28.808	28.226	26.225	24.926	23.508	21.757	20.196	18.773	17.504
totaal	83.521	82.978	82.971	83.778	81.878	78.284	80.788	80.157	80.169	80.850	81.821

Tabel 3: de evolutie van het aantal VTE in gemeenten en OCMW's

De geboekte uitgaven voor onderwijzend personeel ten laste van de Vlaamse overheid stijgen in reële termen met 5,7% ten opzichte van 2024. Nominaal bedroegen de uitgaven 1,1 miljard euro in 2024 en 1,2 miljard euro in 2025¹¹.

De andere personeelskosten stegen in 2025 in reële termen 3,2%. Nominaal nemen ze toe van 244 miljoen euro in 2024 tot 258 miljoen euro in 2025. Deze rubriek bevat de uitgaven die rechtstreeks verband houden met het personeel, zonder dat het lonen, werkgeversbijdragen of pensioenkosten zijn. Voorbeelden zijn maaltijdcheques, arbeidsongevallenverzekeringen, vergoedingen voor woon-werkverkeer, vakbondspremies en extralegale voordelen die het bestuur toekent via een gemeenschappelijke sociale dienst in eigen beheer (bv. sinterklaasgeschenken, geboorte- of huwelijkspremies).

De uitgaven voor het politiek personeel stijgen in reële termen met 7,3% ten opzichte van 2024. Nominaal bedroegen de uitgaven 166 miljoen euro in 2024 en 182 miljoen euro in 2025. Deze rubriek bevat de bruto bezoldigingen en werkgeversbijdragen voor burgemeesters, schepenen en OCMW-voorzitters en de presentiegelden voor de gemeenteraadsleden.

De geboekte uitgaven voor de pensioenen van mandatarissen en statutairen kennen een reële daling van 4,7% ten opzichte van 2024. Nominaal nemen de uitgaven af van 116 miljoen euro in 2024 tot 113 miljoen euro in 2025¹². Binnen deze rubriek zijn de uitgaven voor pensioenen van mandatarissen toegenomen (+ 3 miljoen euro), terwijl die voor de pensioenen van een aantal ex-

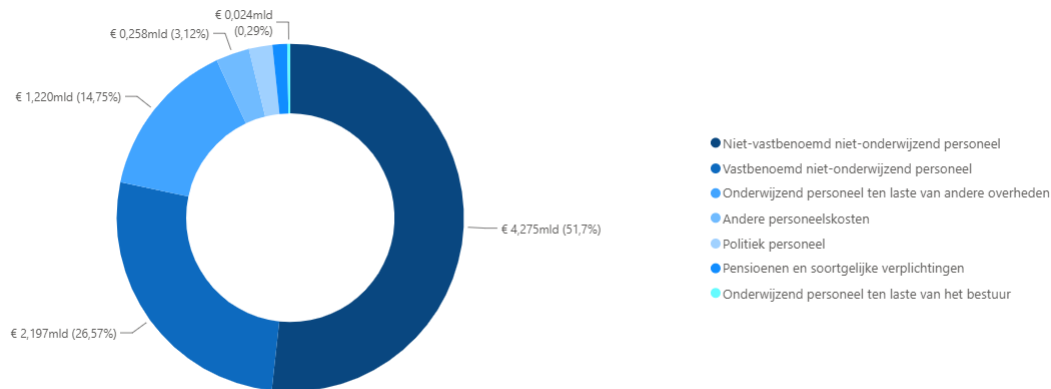
¹⁰ Bron: RSZ.

¹¹ De Vlaamse overheid betaalt de lonen van het gemeentelijk onderwijzend personeel. De gemeenten registreren die bedragen als uitgaven en tegelijk als werkingssubsidie in hun ontvangsten. Daardoor hebben ze netto geen invloed op de gemeentelijke budgetten.

¹² Deze rubriek bevat niet de uitgaven voor de responsabiliseringsbijdrage in het kader van de pensioenen van de statutaire personeelsleden. Die uitgaven zijn opgenomen onder de rubriek voor de sociale lasten voor het statutair personeel.

statutairen die niet gesolidariseerd zijn via het Gesolidariseerd Pensioenfonds afnemen (-3,7 miljoen euro). Die laatste categorie zit in een uitdovend systeem.

De kleinste categorie zijn de uitgaven voor onderwijzend personeel ten laste van het eigen bestuur. Deze rubriek vertoont een reële stijging met 8,8% ten opzichte van 2024. Nominaal bedroegen de uitgaven 21 miljoen euro in 2024 en 24 miljoen euro in 2025.

Figuur 6: de verdeling van 'bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen'

De tweede grootste categorie binnen de exploitatie-uitgaven zijn de 'toegestane werkingssubsidies'. Ze stegen in nominale termen van 3,03 miljard euro in 2024 tot 3,1 miljard euro in 2025. In reële termen is dit een afname van 0,34% ten opzichte van 2024. De toegestane werkingssubsidies vertegenwoordigen 19,6% van de totale exploitatie-uitgaven in 2025.

In 2025 bedragen de toegestane werkingssubsidies aan:

- politiezones: 1,3 miljard euro (+0,7% reëel)
- hulpverleningszones: 429 miljoen euro (+1,1% reëel)
- instellingen zonder winstoogmerk: 350 miljoen (-2,7% reëel)
- intergemeentelijke samenwerkingsverbanden: 260 miljoen euro (+4,4% reëel)
- autonome gemeentebedrijven: 234 miljoen euro (-3% reëel)
- welzijnsverenigingen: 195 miljoen euro (-6,9% reëel)

De volgende rubriek zijn de uitgaven voor 'goederen en diensten'. Deze uitgaven stegen in nominale termen van 3,03 miljard euro in 2024 tot 3,09 miljard euro in 2025 en vertegenwoordigen daarmee 19,56% van de totale exploitatie-uitgaven in 2025. In reële termen is dit echter een daling van 0,31% ten opzichte van 2024.

Ook de uitgaven in de rubriek 'individuele hulpverlening door het OCMW' vertonen een lichte reële daling in vergelijking met de jaarrekeningen 2024 (-0,3%). Het totaal van de rubriek bedraagt 991 miljoen euro in 2025 en is daarmee goed voor 6,3% van de totale exploitatie-uitgaven. Binnen deze rubriek lopen de leefloonuitgaven op tot 651 miljoen euro. Ze stijgen in 2025 in reële termen met 2,2% ten opzichte van 2024. De uitgaven voor 'andere individuele hulpverlening' daalden met 4,7% tot 340 miljoen euro in 2025.

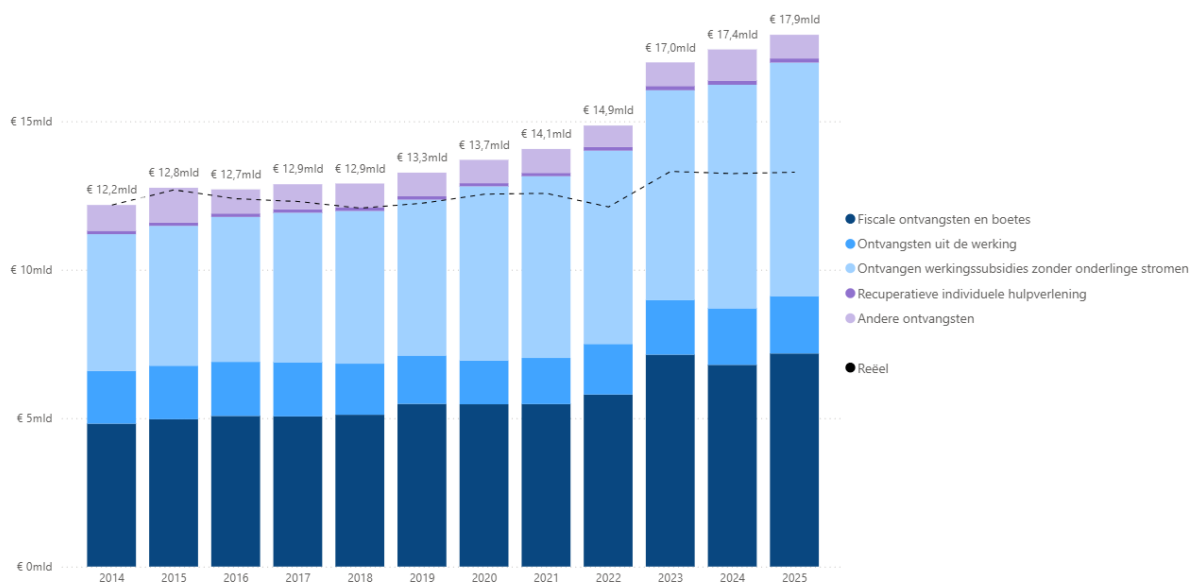
De overige kleinere rubrieken, 'andere operationele uitgaven', 'rente, commissies en kosten verbonden aan schulden' en 'andere financiële uitgaven', samen goed voor 2,2% van de exploitatie-uitgaven in 2025, kennen een reële daling tegenover 2024 van respectievelijk 6,9%,

2,1% en 9,2%. In 2025 betaalden de gemeenten 238,7 miljoen euro aan interesten voor financiële schulden. Die uitgavenpost maakt 1,5% uit van de totale exploitatie-uitgaven. In 2014 bedroeg dat aandeel nog bijna 3%.

2.2. De exploitatieontvangsten

De exploitatie-ontvangsten bedragen 89,4% van de totale ontvangsten en vormen daarmee de grootste categorie binnen de ontvangsten. De investeringsontvangsten zijn goed voor 4% van de totale ontvangsten en de financieringsontvangsten voor 6,6%. De exploitatieontvangsten stegen van 17,4 miljard euro in 2024 naar 17,9 miljard euro in 2025. Dat is een stijging van 0,4% in reële termen.

Onderstaande grafiek toont de evolutie en opsplitsing naar type van de exploitatieontvangsten gedurende de afgelopen periode.

Figuur 7: de evolutie van de exploitatieontvangsten naar type

De ontvangen werkingssubsidies van de hogere overheden vormen ook dit jaar de grootste groep binnen de exploitatieontvangsten. Het gaat over 7,8 miljard euro, een reële stijging van 1,9% tegenover 2024. De ontvangen werkingssubsidies zijn opgedeeld in twee soorten, de algemene werkingssubsidies, goed voor 60% van de ontvangen werkingssubsidies en de specifieke werkingssubsidies die 40% van de totale werkingssubsidies uitmaken.

De algemene werkingssubsidies bedroegen 4,7 miljard euro in 2025. Dat is een reële stijging met 0,9% ten opzichte van 2024. De grootste algemene financieringsstroom is het Gemeentefonds. Daarvoor boekten de gemeenten in 2025 inkomsten voor 3,7 miljard euro¹³. De ontvangsten uit specifieke werkingssubsidies kenden een iets sterkere reële stijging van 3,5% in 2025. De

¹³ Dit is de som van de hoofddotatie en de aanvullende dotaties van het gemeentefonds.

belangrijkste toename situeert zich in de beleidsvelden voor onderwijs (+ 120 miljoen euro)¹⁴, kinderopvang (+ 55 miljoen euro), tewerkstelling en activering (+ 14 miljoen euro) en de jeugdsector (+ 6 miljoen euro). Zo komen de ontvangsten uit specifieke werkingssubsidies in 2025 uit op 3,2 miljard euro. Specifieke werkingssubsidies hebben in tegenstelling tot algemene werkingssubsidies wel bepaalde voorwaarden en besturen moeten de besteding van de ontvangen middelen verantwoorden.

De 'fiscale ontvangsten en boetes' zijn de tweede grootste groep binnen de exploitatieontvangsten. De ontvangsten stegen in 2025 tot 7,2 miljard euro en kenden dus een reële stijging van 3,11% ten opzichte van 2024.

Binnen de fiscale ontvangsten zijn er twee belangrijke subcategorieën, de aanvullende personenbelasting (APB) en de opcentiemen op de onroerende voorheffing (OOV). Beide zijn 'aanvullende belastingen', bovenop federale en Vlaamse basisbelastingen.

Traditioneel zijn de OOV-ontvangsten de grootste groep binnen de fiscale inkomsten. De OOV-ontvangsten bedroegen 3,2 miljard euro in 2025, dit is een reële daling met 1,8% ten opzichte van 2024.

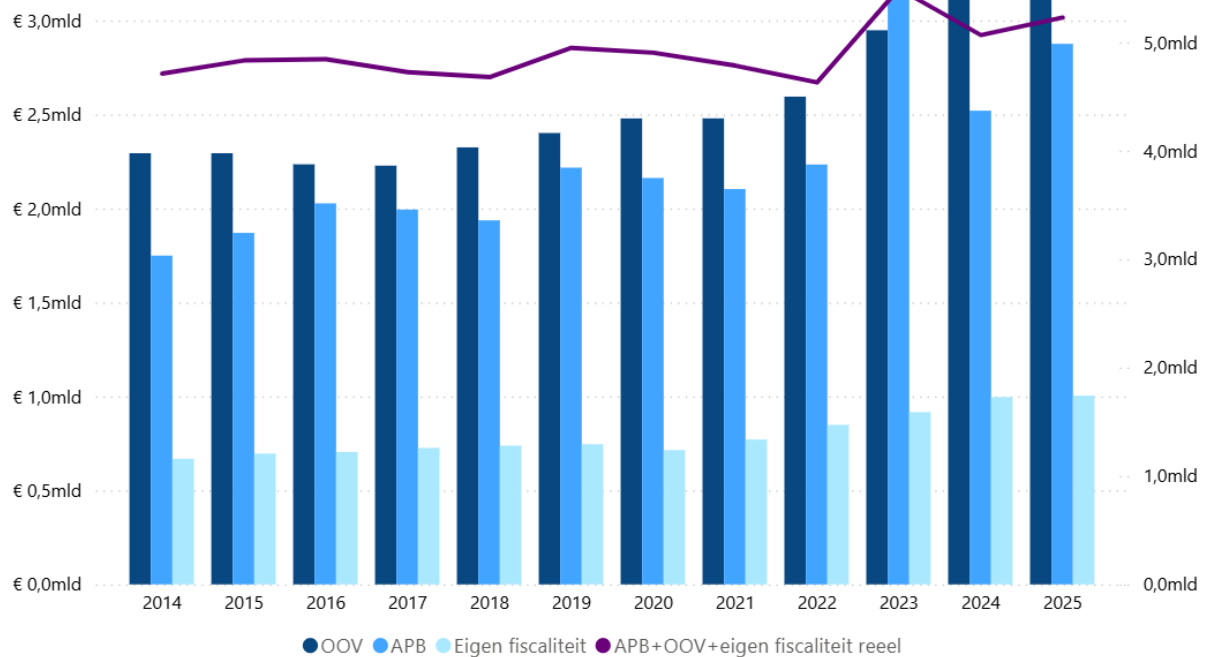
De ontvangsten uit de APB bedroegen in 2025 2,9 miljard euro. Dat is een reële stijging van 11,3% tegenover 2024. Aangezien er geen wezenlijke wijzigingen waren in de belastbare grondslag of de gemeentelijke tarieven voor de APB, is het hogere bedrag aan ontvangsten voor 2025 ten opzichte van het jaar voordien wellicht het gevolg van een versnelling in de inkohiering. De Federale Overheidsdienst Financiën heeft een vertraging in de vestiging van de belastingaanslagen in 2024 in 2025 ingehaald.

Daarnaast is er ook nog een categorie die we classificeren als eigen gemeentelijke fiscaliteit. De gemeentelijke belastingen leverden de gemeenten in 2025 in totaal 818 miljoen euro op, een reële daling van 2,6% in vergelijking met 2024. De gemeentelijke belasting die het meest opbracht is de belasting op tweede verblijven, goed voor 121 miljoen in 2025 (+1,8%). De belasting op drijfkracht is de 2de grootste gemeentelijke belasting. In 2025 bracht ze 72 miljoen euro op. Dat is een reële daling met 10,3% tegenover 2024. De top drie wordt vervolledigd door de huisvuilbelasting. Die leverde 62 miljoen euro op, een reële stijging met 1,7% tegenover vorig jaar.

De gemeentelijke inkomsten uit (GAS)-boetes, die al enkele jaren een stijgende tendens kennen¹⁵, bedroegen 186 miljoen euro. Dat is een reële stijging van 2,4%. De toename is (veel) beperkter dan de voorgaande jaren. De boetes maken 1,04% uit van de totale exploitatie-ontvangsten.

¹⁴ De toename van de geboekte ontvangen subsidies voor onderwijs hangt voor een belangrijk deel samen met de toename van de geboekte personeelsuitgaven voor het gemeentelijk onderwijzend personeel dat ten laste is van de Vlaamse overheid. De geboekte meeruitgave voor die lonen in 2025 bedraagt 93 miljoen euro. In nogal wat gemeenten is de toename gedeeltelijk het gevolg van een accuratere registratie van deze posten in de gemeentelijke boekhouding.

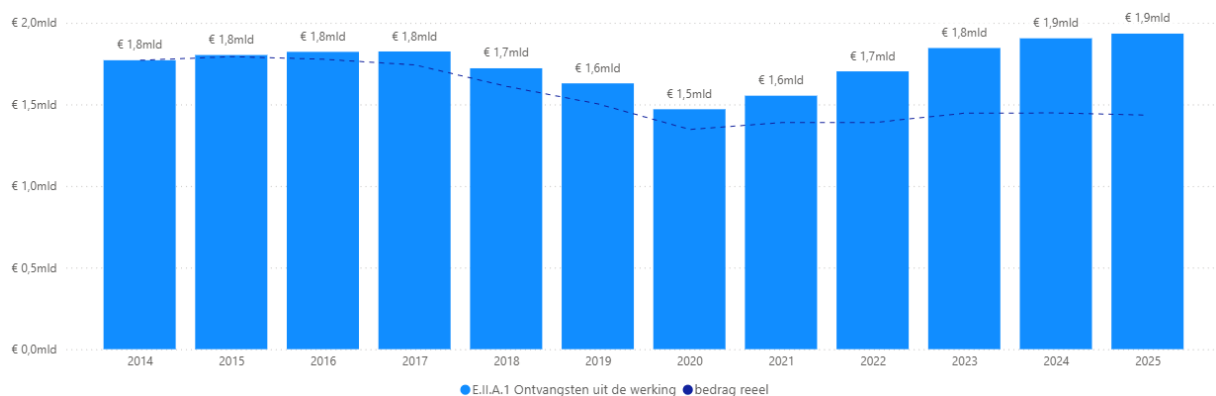
¹⁵ In 2022, 2023 en 2024 kenden de ontvangsten uit GAS-boetes een reële stijging van respectievelijk 45,2%, 24,5% en 38% ten opzichte van het jaar voordien. Die toename was vooral het gevolg van de mogelijkheid voor de gemeenten om GAS-boetes op te leggen voor lichte snelheidsovertredingen (het zogenaamde GAS 5-systeem).

Figuur 8: evolutie van de fiscale ontvangsten

De ontvangsten uit de eigen gemeentelijke werking en dienstverlening bedroegen in 2025 1,9 miljard euro. Dat is een reële daling van 0,9% tegenover 2024. Het merendeel van die ontvangsten komen vanuit het beleidsdomein 'zorg en opvang'. Ze vormen 53,4% van de totale ontvangsten uit de werking en bedroegen 1 miljard euro in 2025, een reële daling met 1,5% tegenover 2024. Binnen het beleidsdomein 'zorg en opvang' komen 71,7% van de ontvangsten uit het beleidsveld 'woon- en zorgcentra' (740 miljoen euro).

De beleidsdomeinen 'natuur en milieubeheer' en 'mobiliteit' volgen op plaatsen 2 en 3 en beslaan respectievelijk 15% en 8,7% van de totale ontvangsten uit de werking.

Figuur 9: de evolutie van de ontvangsten uit de werking

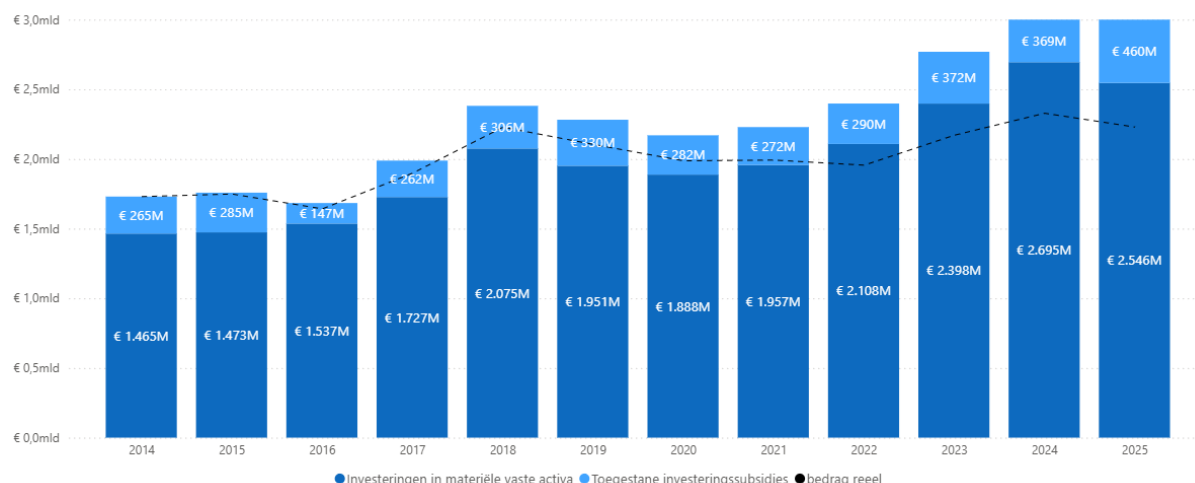
3. DE INVESTERINGEN

3.1. De investeringsuitgaven

In 2025 bedroegen de totale investeringsuitgaven van de gemeenten 3,2 miljard euro. Wanneer we ons beperken tot de 'klassieke' investeringen, de verwerving van materiële vaste activa (MVA) en de toegestane investeringssubsidies, komen we in 2025 uit op een totaal van 3 miljard euro. Daarvan ging 2,5 miljard euro naar materiële vaste activa en 460 miljoen euro naar investeringssubsidies. Samen vertegenwoordigen deze uitgaven 93,7% van de totale investeringsuitgaven.

De onderstaande grafiek toont de evolutie van de klassieke investeringsuitgaven over de voorbije jaren. Die investeringsuitgaven volgen een vast patroon doorheen een gemeentelijke bestuursperiode. In de eerste jaren werken de nieuwe bestuursploegen plannen uit en voeren ze minder investeringen uit dan gemiddeld. De uitgevoerde investeringen pieken tegen het einde van de bestuursperiode in het verkiezingsjaar. Ze kennen doorgaans een uitloper in het eerste jaar van de volgende bestuursperiode.

Die cyclus is zichtbaar in de voorbije bestuursperioden. Er is een piek in de verkiezingsjaren 2018 en 2024 waarna de investeringsuitgaven terug afnemen. In de vorige legislatuur was de reële afname na het verkiezingsjaar groter dan nu het geval is. Toen daalden de klassieke investeringsuitgaven met 5,6% terwijl ze nu met 4,3% terugvallen. Over de volledige periode 2014-2019 investeerden de lokale besturen 11,8 miljard euro. In de periode 2020-2025 liep dit bedrag op tot 15,6 miljard euro. Dat betekent een reële stijging van maar liefst 11,5% ten opzichte van de vorige planningsperiode.

Figuur 10: de evolutie van de investeringsuitgaven in MVA en toegestane investeringssubsidies

Bijna een kwart van de genoemde investeringsuitgaven (705 miljoen euro of 23,5%) gebeurde in het beleidsdomein 'mobiliteit' en dan specifiek in wegeninfrastructuur, goed voor 674 miljoen euro of 95,6% van de investeringsuitgaven in dat beleidsdomein. Op nummer 2 volgen de investeringen in het beleidsdomein 'cultuur en vrije tijd' (sportinfrastructuur, monumentenzorg, erediensten, ...) met 601 miljoen euro of 20%. Het beleidsdomein 'algemeen bestuur' (onder andere administratieve gebouwen) vervolledigt de top 3 met 393 miljoen euro of 13,1%.

Belangrijke investeringen gebeurden ook in de beleidsdomeinen ‘wonen en ruimtelijke ordening’ (343 miljoen euro), ‘natuur en milieu’ (303 miljoen euro), ‘onderwijs’ (221 miljoen euro) en ‘zorg en opvang’ (189 miljoen euro).

Naast de investeringen in materiële vaste activa en de investeringssubsidies bestaan de investeringsuitgaven ook nog uit de investeringen in immateriële vaste activa (140 miljoen euro) en de investeringen in financiële vaste activa (63 miljoen euro).

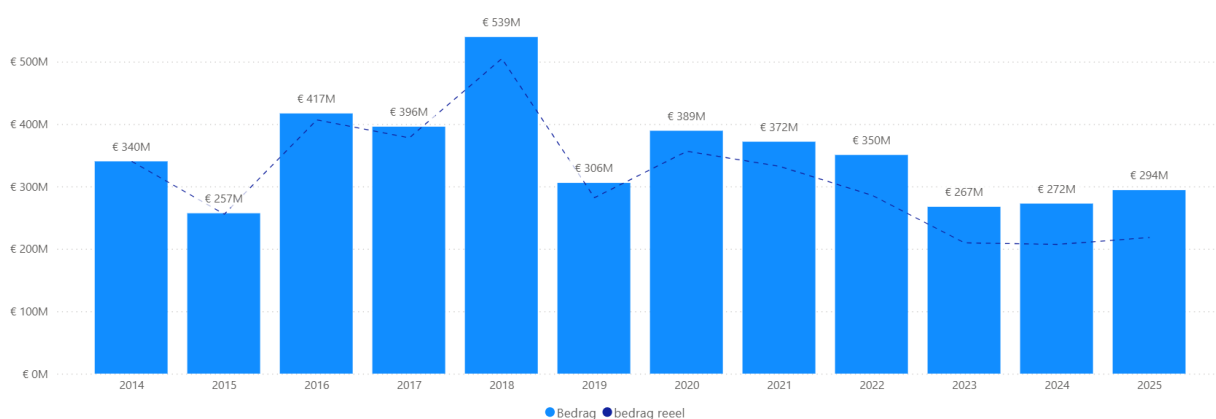
3.2. De investeringsontvangsten

De investeringsontvangsten van de Vlaamse gemeenten bedroegen in 2025 in totaal 813 miljoen euro. Dit is een reële toename met 10,9% ten opzichte van 2024. Over de volledige periode 2020-2025 komen de investeringsontvangsten op 4,4 miljard, dat is een reële daling met 38,1% tegenover de periode 2014-2019.

De investeringsontvangsten zijn onderverdeeld in vier categorieën. De grootste categorie zijn de investeringssubsidies van hogere overheden. In 2025 ging het om 480 miljoen euro, een reële stijging van 11,9% ten opzichte van 2024. Daarmee hebben ze een aandeel van 59,1% in de totale investeringsontvangsten.

De meeste investeringssubsidies ontvingen de gemeenten voor het beleidsdomein ‘mobiliteit’, dat goed is voor 24,6% van het totaal. Dat aandeel is vergelijkbaar met dat van 2024. Op de tweede plaats staat ‘zorg en opvang’, goed voor 15,3%. De investeringssubsidies binnen dat beleidsdomein namen in 2025 reël met 72% toe ten opzichte van het jaar voordien. ‘Algemeen bestuur’ vervolledigt de top drie met een aandeel van 15% van de totale investeringssubsidies.

Naast investeringssubsidies omvatten de investeringsontvangsten ook de inkomsten uit de verkoop van materiële, financiële en immateriële vaste activa. In 2025 bracht de verkoop van materiële vaste activa 294 miljoen euro op, een reële stijging van 5,3% ten opzichte van 2024. Over de voorbije drie jaar bleef die opbrengst relatief stabiel, in tegenstelling tot de meer uitgesproken schommelingen in de voorgaande jaren. De verkoop van financiële vaste activa leverde 38 miljoen euro op, een stijging van 57,3% tegenover 2024.

Figuur 11: de evolutie van de ontvangsten uit verkoop van materiële vaste activa

4. DE FINANCIERING

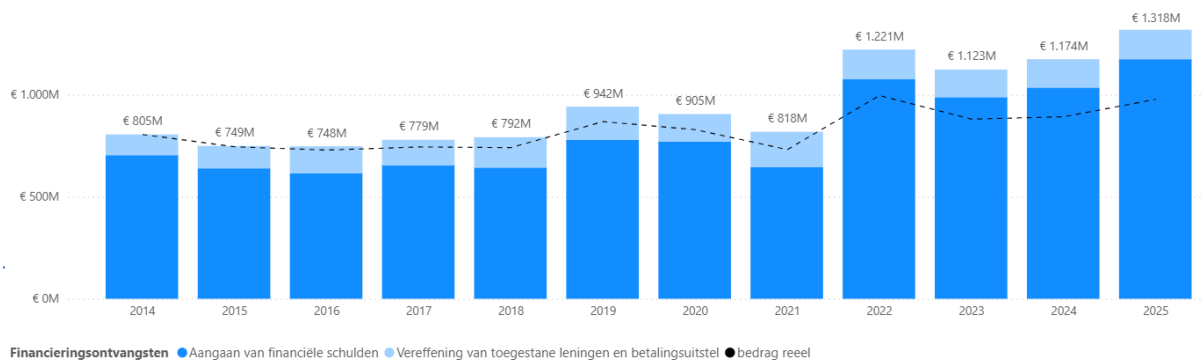
4.1. De financieringsontvangsten

De gemeentelijke ontvangsten uit financieringstransacties klokten in 2025 af op 1,32 miljard euro. In vergelijking met 2024 gaat het over een toename met 88 miljoen euro of 4,6% in reële termen. Het is voor deze rubriek ook het hoogste bedrag in de periode 2014-2025. Die evolutie is vooral te verklaren door het hogere bedrag aan nieuwe leningen en leasings die de gemeenten hebben opgenomen. Daarnaast was er ook een (beperkte) toename van het bedrag dat gemeenten ontvingen als terugvordering voor leningen die ze in vorige jaren aan andere organisaties hebben toegekend.

In 2025 namen de gemeenten voor 1,17 miljard euro nieuwe financiering op, waarvan 984 miljoen euro bankleningen en 178 miljoen euro onder de vorm van financiële leasing¹⁶. De gemeenten hebben meer leningen en financiering uit financiële leasing en soortgelijke overeenkomsten opgenomen dan de voorgaande jaren, waardoor de uitstaande financiële schuld eind 2025 hoger uitkwam dan een jaar eerder (zie punt 1.4).

Doordat er in 2025 minder autofinanciering was vanuit de exploitatie en de budgettaire reserves, moesten gemeenten die sterk investeerden ook meer leningen en andere externe financiering aangaan om hun investeringen te kunnen financieren. Mogelijk heeft het hogere geleende bedrag voor een deel ook te maken met het feit dat sommige lokale besturen geanticipeerd hebben op een verwachte rentestijging.

De gemeentelijke ontvangsten voor 2025 door terugbetalingen van andere partijen voor leningen die ze in voorgaande jaren ontvingen vanwege de gemeenten, bedroegen 144 miljoen euro. Dat bedrag ligt, vooral door niet-periodieke terugvorderingen, iets hoger dan in 2023 en 2024.

Figuur 12: de evolutie van de ontvangsten uit financiering

¹⁶ Het betreft financiële leasing en soortgelijke overeenkomsten voor investeringen in activa waarvoor de gemeente gedurende een langere termijn periodieke betalingen doet (bv. aan een intergemeentelijk samenwerkingsverband of een private partner bij contracten voor publiek-private samenwerking (PPS) of in het kader van DBFM(O)-overeenkomsten).

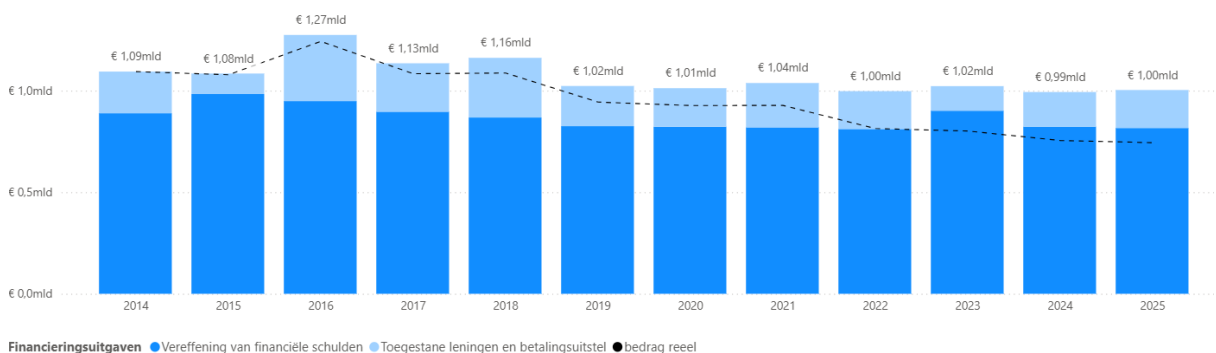
4.2. De financieringsuitgaven

De financieringsuitgaven voor 2025 bedroegen iets meer dan 1 miljard euro. Daarmee blijven deze uitgaven zelfs in nominale termen nog onder het niveau van de periode 2014-2019. Ten opzichte van het vorig boekjaar namen de financieringsuitgaven toe met 24,6 miljoen euro. In reële termen uitgedrukt is het een status quo.

De uitgaven in deze rubriek hebben vooral betrekking op de vereffening van financiële schulden (80%) en op toegestane leningen en betalingsuitstel aan derden (18,4%). De overige bedragen gingen naar de vereffening van niet-financiële schulden op lange termijn (1,6%).

Van het voor 2025 vereffende bedrag van 815,9 miljoen euro voor de aflossingen van leningen en leasings heeft 735,9 miljoen euro betrekking op periodieke aflossingen. De overige 80 miljoen euro zijn niet-periodieke, éénmalige aflossingen. De periodieke aflossingen voor 2025 vielen 18,8 miljoen euro hoger uit dan in 2024. De niet-periodieke aflossingen lagen 25,3 miljoen euro lager.

Daarnaast hebben de gemeenten in 2025 voor 187 miljoen euro leningen en betalingsuitstel toegekend aan andere organisaties. In de meeste gevallen gaat het over leningen voor (investeringsprojecten van) autonome gemeentebedrijven (51,7%) en verenigingen voor maatschappelijk welzijn (18,3%). De overige gemeentelijke leningen gingen vooral naar niet-financiële vennootschappen (15%), intergemeentelijke samenwerkingsverbanden (3,86%), vzw's (3,72%), gezinnen (3,37%) en besturen van de eredienst (2,32%).

Financieringsuitgaven ● Vereffening van financiële schulden ● Toegestane leningen en betalingsuitstel ● bedrag reeel
Figuur 13: de evolutie van de uitgaven voor de financieringstransacties

5. BESLUIT

De cijfers van de jaarrekeningen over het boekjaar 2025 tonen aan dat de gemeentefinanciën ook in het eerste jaar van de nieuwe gemeentelijke bestuursperiode structureel gezond blijven. De groei van de exploitatie-ontvangsten was iets beperkter dan die van de exploitatie-uitgaven. Met een saldo van 2,1 miljard euro blijft de verhouding tussen beide echter uiterst gezond, wat zorgt voor een stabiel financieel draagvlak.

De lokale investeringen voor 2025 klokten af op 3,2 miljard euro en liepen daarmee wat terug ten opzichte van het topjaar 2024. Dat is een normale evolutie voor het 1e jaar van een nieuwe bestuursperiode. De cijfers tonen aan dat de lokale investeringscyclus blijft bestaan én dat de Vlaamse lokale besturen een belangrijke speler zijn in de totale overheidsinvesteringen.

Het grootste deel van de investeringen financierden de gemeenten vanuit hun exploitatie-overschot en met investeringssubsidies. Daarnaast namen ze voor 1,17 miljard euro nieuwe financiering op onder de vorm van leningen en financiële leasings en soortgelijke langetermijnovereenkomsten. Daardoor steeg de uitstaande financiële schuld eind 2025 met 375 miljoen euro tot een totaalbedrag van iets meer dan 9 miljard euro.

De financiële schulden blijven echter goed beheersbaar. De autofinancieringsmarge (AFM) voor 2025 kwam uit op 1,5 miljard euro, een resultaat dat vergelijkbaar is met dat van vorig jaar. De intrestlast blijft beperkt tot 1,5% van de totale exploitatie-uitgaven. De verhouding tussen de financiële schuld en de exploitatieontvangsten bedraagt 50%. Die resultaten zijn een indicator van duurzame lokale financiën. De gemeenten kunnen de uitvoering van hun meerjarenplan voor de periode 2026-2031 aanvangen met een gezonde financiële basis.

BIJLAGE 1: FINANCIËLE INDICATOREN PER GEMEENTE

Macro-economische gegevens over de financiële situatie van de Vlaamse gemeenten zijn interessant vanuit algemeen beleidsperspectief, maar verbergen soms belangrijke verschillen tussen individuele gemeenten. De autofinancieringsmarge is een uitstekende indicator om de structurele duurzaamheid van de lokale financiën te meten, maar goed gekozen aanvullende indicatoren bieden ons bijkomende inzichten over de financiële situatie.

In deze bijlage stellen we een beperkte set van 7 indicatoren voor die samen een meer genuanceerd beeld schetsen van de financiële toestand van elk van de 285 Vlaamse gemeenten. We zijn er ons van bewust dat uitspraken over de gezondheid van de financiën van een lokaal bestuur een diepgaandere analyse van de specifieke lokale contexten, de eventuele autonome gemeentebedrijven, welzijnsverenigingen, politiezones, hulpverleningszones of intergemeentelijke samenwerkingsverbanden vergt. Toch brengt het samenspel van die indicatoren ons al een eind. De voorgestelde set van indicatoren geeft bijkomende indicaties over de financiële evenwichten van het bestuur, de schuldpositie, het fiscaal regime en het uitgavenpatroon.

De 7 indicatoren die we gebruiken zijn:

1. Autofinancieringsmarge/exploitatieontvangsten

De AFM geeft weer of de financiën van een bestuur structureel in evenwicht zijn en duidt aan of het bestuur in staat is om de periodieke leningslasten (kapitaalaflissingen) te dragen met het overschot uit het saldo van de exploitatieontvangsten en exploitatie-uitgaven. Die indicator wordt uitgedrukt in verhouding met het totaal van de exploitatieontvangsten (gecorrigeerd met de subsidies voor de lonen voor het onderwijzend personeel¹⁷) om zo de grootte van de AFM tussen verschillende lokale besturen beter te kaderen.

Als er sprake is van een laag percentage dan is een lokaal bestuur nauwelijks in staat de leninglasten van periodieke leningen te dragen met het saldo van de exploitatie. Daardoor kan het moeilijker worden om nieuw beleid te voeren, nieuwe investeringen aan te gaan (rechtstreeks gefinancierd of met nieuwe leningen) en om andere initiatieven te nemen in de komende jaren. Om mogelijke 'uitschieters', in plus of in min, van de AFM weg te werken, geven we het gemiddelde over de laatste 3 jaarrekeningen weer (2023-2025).

2. Gecumuleerd budgettair resultaat/exploitatieontvangsten

Deze indicator toont de reserves of de budgettaire buffer waarover lokale besturen beschikken. De verhouding met de exploitatieontvangsten (gecorrigeerd met de subsidies voor de lonen voor het onderwijzend personeel) is ook hier relevanter dan het absolute bedrag. Hoe hoger het percentage, hoe groter de buffer van het bestuur om uitgaven te bekostigen en te investeren zonder extra leningen. Deze indicator wordt berekend als de som van het budgettair resultaat van het boekjaar (2025) en het gecumuleerd budgettair resultaat van het vorig boekjaar (2024).

¹⁷ De exploitatieontvangsten corrigeren (verminderen) we met de werkingssubsidies die de gemeenten boeken voor de salarissen die het Vlaamse departement Onderwijs voor rekening van de gemeenten betaalt aan het gemeentelijk onderwijzend personeel.

3. Financiële schulden/exploitatieontvangsten

De indicator zet het geheel van de financiële schulden op lange en korte termijn volgens de laatste beschikbare jaarrekening (2025) af tegenover de exploitatieontvangsten (gecorrigeerd met de subsidies voor de lonen voor het onderwijzend personeel). Met dit verhoudingsgetal gaan we na in hoeverre een lokaal bestuur over de capaciteit beschikt om het geleende geld terug te betalen. Een hoog percentage beperkt de financiële vrijheid in de toekomst doordat een groter deel van de inkomsten naar schuldenafbetaling zal vloeien. Daardoor wordt de buffer voor andere onvoorziene financiële gebeurtenissen ook kleiner.

4. Tarief van de aanvullende personenbelasting (APB)

Dat is het tarief van de aanvullende personenbelasting van de gemeente in 2025. Hoe lager het tarief, hoe meer 'fiscale marge' een bestuur heeft. Het bestuur beschikt over de mogelijkheid om het tarief te verhogen als er zich financiële uitdagingen voordoen.

5. Tarief van de opcentiemen op de onroerende voorheffing (OOV)

Dat is het tarief van de opcentiemen onroerende voorheffing in 2025. Ook hier geldt hoe lager het tarief, hoe meer 'fiscale marge' een bestuur heeft. Het bestuur beschikt over de mogelijkheid om het tarief te verhogen als er zich financiële uitdagingen voordoen.

6. Exploitatie-uitgaven per capita

De exploitatie-uitgaven zijn voor de berekening van deze indicator beperkt tot de uitgaven voor personeel (zonder de uitgaven voor het onderwijspersoneel) en goederen en diensten. Deze exploitatie-uitgaven zonderen we af van de rest omdat we ervan uitgaan dat een bestuur daarop 'makkelijker' kan ingrijpen dan op de andere exploitatie-uitgaven (zoals individuele maatschappelijke hulpverlening, werkingssubsidies aan onder andere de politie- en hulpverleningszone, ...).

Het uitgangspunt is dat een hogere waarde inhoudt dat het bestuur een relatief uitgebreide dienstverlening aanbiedt en over een ruimere marge beschikt om besparingen door te voeren in financieel moeilijke tijden. De indicator toont het gemiddelde over de laatste 3 jaarrekeningen (2023-2025).

7. Investeringsuitgaven/exploitatieontvangsten

Deze indicator zet de investeringsuitgaven af tegenover de exploitatieontvangsten (gecorrigeerd met de subsidies voor de lonen voor het onderwijzend personeel). Voor de analyse houden we alleen rekening met de investeringen in materiële vaste activa en de toegestane investeringssubsidies. De investeringen in financiële en immateriële vaste activa tellen we niet mee.

Een lage waarde van deze indicator duidt erop dat een bestuur relatief weinig geïnvesteerd heeft en wellicht belangrijke investeringsnoden (en dus toekomstige investeringsuitdagingen en -uitgaven) kent. Omgekeerd doet een hoog percentage vermoeden dat een bestuur recent veel investeerde en gemakkelijker kan temporiseren met nieuwe investeringen bij financiële

moeilijkheden. We gebruiken het gemiddelde van de laatste 6 jaren (2020-2025) omdat we de investeringsuitgaven beter bekijken over een langere periode.

BIJLAGE 2: METHODOLOGIE

Deze nota beschrijft de financiële toestand van de Vlaamse gemeenten op basis van de jaarrekeningen voor het boekjaar 2025. Met 'gemeenten' bedoelen we de 285 Vlaamse gemeenten en hun OCMW's en de 10 districten van de stad Antwerpen. Sinds 2020 vormen de gemeente en haar OCMW voor de beleidsformulering en de financiële planning en rapportering één rapporteringsentiteit¹⁸. Dat geldt zowel voor de meerjarenplannen als voor de jaarrekeningen. Voor de leesbaarheid gebruiken we in deze nota de term 'gemeenten' als verzamelnaam voor 'gemeenten en OCMW's'.

Sinds 2014 gebruiken de Vlaamse gemeenten de beleids- en beheercyclus (BBC) als kader voor hun financiële en beleidsmatige planning (meerjarenplan), uitvoering (boekhouding) en evaluatie (jaarrekening). Dat instrument is sindsdien verder verfijnd, eerst in 2020 (BBC 2020) en recent opnieuw in 2025 (BBC 3.0). De betrokken lokale besturen bezorgen digitaal de belangrijkste gegevens uit hun jaarrekeningen (BBC DR) aan het Vlaamse Agentschap Binnenlands Bestuur (ABB). De analyse in deze nota is hoofdzakelijk gebaseerd op de gegevens van die digitale rapportering over de jaarrekeningen. Wanneer we ook andere bronnen gebruiken, vermelden we die expliciet bij de betrokken rubriek.

We voerden de analyse uit in augustus 2026. Op dat moment beschikten we over de digitale jaarrekeningen 2025 van alle gemeenten en de 10 Antwerpse districten. Voor vier gemeenten ging het nog om voorlopige gegevens, waardoor de definitieve cijfers voor het boekjaar 2025 nog licht kunnen wijzigen¹⁹.

De analyse focust op de financiële resultaten uit de jaarrekeningen 2025. Waar relevant plaatsen we die cijfers in historisch perspectief en gaan we terug tot 2014, het jaar waarin de BBC van toepassing werd voor de gemeenten.

Bij de interpretatie van de historische cijfers zijn drie aandachtspunten belangrijk:

- De rekeningenstelsels vertonen doorheen de periode 2014-2025 kleine verschillen in (economische) rekeningnummers en (functionele) beleidsvelden. Via concordantietabellen zijn die cijfers afgestemd op de rekeningnummers en beleidsvelden die in BBC 3.0 gelden.
- De gemeenten en OCMW's maakten tot 2019 nog afzonderlijke jaarrekeningen op. In onze data hebben we die cijfers samengevoegd tot één 'gezamenlijke' jaarrekening, alsof gemeente en OCMW ook toen al één rapporteringsentiteit vormden. Daarbij hebben we de onderlinge financiële stromen tussen gemeente en OCMW uit het verleden uitgezuiverd voor de gemeentelijke bijdrage aan het OCMW, maar niet voor andere, kleinere onderlinge stromen.
- We hanteren de 285 gemeenten die in 2026 bestaan als uitgangspunt. Voor gemeenten die voor 2026 fuseerden, hebben we de cijfers van de betrokken gemeenten voor de voorgaande jaren samengevoegd.

¹⁸ Juridisch blijven de gemeente en het OCMW afzonderlijke rechtspersonen en boekhoudkundige entiteiten.

¹⁹ Het betreft de gemeenten Bornem, Kapellen, Mesein en Schelle. In die gemeenten was de jaarrekening 2025 nog niet in de gemeenteraad vastgesteld op de datum van uitvoering van de analyse.

Tot en met 2021 bleef de inflatie relatief beperkt. Daardoor konden we de analyses van de gemeentelijke jaarrekeningen in de eerdere publicaties hoofdzakelijk op basis van nominale cijfers uitvoeren. Sinds 2022 is de inflatie echter sterk toegenomen. Een vergelijking van historische cijfers met meer recente cijfers in louter nominale termen kan daardoor een vertekend beeld geven.

In deze nota blijven de absolute bedragen nominaal. Dat maakt ze rechtstreeks vergelijkbaar met de cijfers die op onze website zijn gepubliceerd. Wanneer we de jaarlijkse procentuele evolutie van cijfers analyseren, werken we daarentegen met reële cijfers om het effect van de inflatie uit te zuiveren. We vermelden telkens expliciet wanneer we reële cijfers gebruiken. Om nominale bedragen om te zetten naar reële bedragen, gebruiken we 2014 als basisjaar en herberekenen we de nominale bedragen naar reële bedragen aan de hand van de consumptieprijnsindex²⁰. Zo kunnen we financiële evoluties doorheen de tijd beter vergelijken, zonder dat prijsstijgingen worden verward met een reële toename of afname.

De bruikbaarheid van de digitaal ontvangen data voor analysedoeleinden is rechtstreeks afhankelijk van de vormgeving van het BBC-systeem (en de digitale rapportering) en de kwaliteit van de data-invoer door de lokale besturen. De verplichte genormaliseerde rekeningenstelsels van de *algemene rekeningen* en van de *beleidsvelden* bepalen de mogelijke inhoud en diepgang van de analyses over respectievelijk de *economische* en de *functionele* detaillering van de gemeentelijke ontvangsten en uitgaven. Eventuele verdere detailleringen van de economische rekeningen (in subrekeningen) of van de beleidsvelden (in beleidsitems) door de gemeenten zijn niet opgenomen in de digitale rapportering.

Voor deze nota gebruikten we de gegevens die de besturen aan ABB bezorgden met de digitale rapportering over hun jaarrekeningen. Als besturen in hun boekingen toewijzingen deden aan niet-gepaste beleidsvelden, rekeningen of economische sectorcodes, zijn daarvoor geen correcties uitgevoerd.

²⁰ <https://statbel.fgov.be/nl/themas/consumptieprijnsindex/consumptieprijnsindex>

AGENTSCHAP **BINNENLANDS BESTUUR**

Koning Albert II laan 15 bus 215
1210 BRUSSEL

binnenland@vlaanderen.be